

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évfolyam 176. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Szombathely, 1928 augusztus hó 4.

„A nemzeti-paraszt-párt együtt rángatózik a budapesti tigrisekkel”

A kormány arcpirító „leleplezése” a nemzeti-paraszt-párttól

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A politikai élet középpontjában még mindig a Titulescu lemondása körül mutakodó rejtély áll. Hogy az olvasó szemléltetően és teljesen tisztázva láthassa, mi is történt tulajdonképpen, bátorkodunk a román sajtóból néhány a Titulescu-ügyre vonatkozó megállapítást átvenni:

1. Titulescu egy hónapi szabadságot kapott és visszatéréseig Bratianu Vintila fogja helyettesíteni (Monitorul Oficial).

2. Titulescu visszafoglalta londoni követi állását (Viitorul).

3. Titulescu vissza fogja foglalni londoni posztját, a külügyeket ideiglenesen Argetoianu fogja vezetni (L'Indépendance).

4. Titulescu háromhavi szabadságot kapott és Londonba megy, mint meghatalmazott miniszter, ahova augusztus 1-től kinevezték. (Universul).

Pályadíjat ajánlunk fel annak, aki megfejti nekünk ezt a rejtvényt!

Mi csak azt tudjuk megmondani, miért van ez a bábeli zürzavar. Azért, mert a kormánynak nincsen ereje ahhoz, hogy egy lemondást nyíltan elintézzon, s hogy valakit meg merjen bízni a külügyek vezetésével.

Egyébként a külföldi sajtó hosszasan foglalkozik Titulescu távozásával, s különösen a francia lapok leszögezik, hogy Titulescuval a nemzetközi politikai élet egyik legkitűnőbb feje válik meg az aktivitástól.

Sorompóba léptek az avereskánusok

A politikai élet másik érdekessége, hogy a kormányellenes harc során nagy erővel ismét sorompóba léptek az avereskánusok. Ismeretes, hogy a nemzeti-parasztpárt ellenparlamentje határozatban mondotta ki, hogy a kormánynak nincsen joga a kölcsönt megkötöni, s hogy a liberális parlamentnek nincsen joga a kölcsönrel összefüggő pénzügyi törvények megszavazására, mert

a Bratianu-kabinet megbízatása ideiglenes természetű.

Ehez az állásponthoz most váratlanul csatlakozott az avereskánus párt is, melynek hivatalos közlönye, az Indreptarea, tegnapi számában „Az egész Bratianu-kormány időleges” cím alatt nagyérdeklődéssel cikket közöl. Ebben többek között a következőket mondja:

— A jelenlegi tökéletlen kormánynak nincsen más szerepe, mint addig, ameddig kicserélik, girálni az államügyeket. Eppen ezért jó lesz, ha sem direkt, sem mások cégére alatt nem kötelezi le az országot olyan megegyezésekben, melyekből kár és nem haszon származik.

Az a tény, hogy a nemzeti-parasztpárt és az avereskánusok közös állásponton vannak ebben az annyira fontos kérdésben, a kormányt, különösen külpolitikai szempontokból, bizonyára súlyos nehézségek elé fogja állítani.

A 9 pont

Miközben az ellenzék változatlan erővel követeli a kormányt és Maniu bejelenti, hogy küzdelmét folytatni fogja, a kormány is hozzájárult, hogy megadja a feleletet a nemzeti-paraszt pártnak. A kormány hivatalos lapja ma utolsó stílusban összeállítja az ellenzék tizesztendősi vádlóját, mely kilenc pontot ölel fel.

1. A nemzeti parasztpárt sértő módon távol maradt az egyesített Románia Felsőházának gyűlafelhívárai koronázásáról.

2. Távolmaradt az alkotmány és a nagy egyesítési törvények elkészítésénél.

3. Hiányzott minden nemzeti tüntetésnél, sőt az ország ellenségeivel együtt meg akarta akadályozni a nacionalista demonstrációkat (talán Nagyváradra gondol a Viitorul?)

4. A gyűlölet terjesztése ugyanazon nemzet fiai között olyan módon, hogy az egyes országrészek lakosságát gyalázkodásokkal egymásra uszítják. Különösen az erdélyi regátelenes gyűlöletről van szó, mellyel el akarták felejtetni, hogy 800 ezer regáti esett el a harcmezőn az erdélyiek szabadságáért.

5. Szövetkezés a szociálista-kommunistákkal, akiknek magyar bolsevik dalait megtapsolták Gyulafelhíváron, az egyesülés szimbolikus városában.

6. Tökéletes megegyezés a nacionalista akció és a budapesti tigrisek rángatózásai között, mellyel Rothermere lorddal együtt meg akarják változtatni a trianoni szerződést.

7. A nemzeti parasztpárt bebizonyított bűnrészessége a londoni repülőkalandban.

8. A pártot csalók és külföldi törvényszékek által körözött kalandorok, karneválgrófok pénzelik és igazgatják, mint amilyenek Barbu Jónescu, alias Moric Leibovici és Bellagio, alias Kira Kirschen.

9. Az országot gyalázták külföldön, hogy megakadályozzák a kölcsönt és a stabilizációt.

Véres uccai harc zajlott le Berlinben a szociálisták és a kommunisták között

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délután a szociáldemokraták és a kommunisták között újabb véres utcai összecsapás zajlott le, amelynek számos sebesült áldozata is van.

Az összecsapásra a szociáldemokraták tüntető felvonulása adott alkalmat. A felvonulást az összegyűlekezett kommunisták érzelmű tömeg igyekezett megzavarni, mire általánosan kitört a harc. A kivezényelt rendőrszettek a szociálisták oldalán avatkoztak bele a küzdelembe s így is

csak hosszas elkeseredett tusa után sikerült szétzavarni a kommunistákat,

akik még menekülés közben is közhataggal árasztották el a rendőroket és a szociálistákat.

A környék mindenütt a harc képét mutatja.

A kommunisták feltépték az utca kövezetét és az összes környékbéli házak ablakait bezúzták.

A járőkelők között nagy pánik tört ki, mert többet közülük a kődarabok megsebesítettek. A kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy mindenféle utcai felvonulást betilt.

A francia sajtó a Burgenlandon keresztül támadja az Anschlusst

A pángermán agitáció nem válik hasznára a csatlakozási mozgalomnak és durva hálátlanság Magyarországgal szemben

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Amint előre látható volt, Ausztria csatlakozási mozgalmának burgenlandi kinövése olyan fájó hurokat pendített meg, amelyek a különben Magyarország előtt sem ellenszenves mozgalomnak semmi képpen sem válnak hasznára. A nyugatmagyarországi Burgenland jórészt Ausztria ugyanannak a békeszerződésnek a segítségével szerezte meg, amely az ő testéből is fájdalmas darabokat metszett le. Értethető tehát, ha Magyarországnak kínosan esett, mikor az Anschluss gondolatát pángermán agitációval szélesítve Ausztria, demonstratív kijelentéseket tesz arról, hogy a Burgenlandot is Németországhoz kell csatolni.

Franciaország fokozódó idegességét jellemzi, hogy a párisi sajtó ezt a megfontolatlan propagandát az Anschluss hátrányára s a Magyarország és Ausztria közötti ellentétek felkeltésére akarja kihasználni. Jóformán nincs francia lap, amely ne szentelne hosszú sorokat ennek a kijelentésnek. Az Avenir írja: Ha Ausztria vot szövetségesével Magyarországgal bánik el így, hogyan fog akkor a meg-növekedő német birodalommal a sziléziai, tiro-

li, elzászi és más kisebbségekkel szemben viselkedni!

A Petit Bleu úgy véli, hogy Ausztria akkora hálátlansággal viseltetik Magyarországgal szemben, mintha máris Németország lenne. A francia sajtó általában nagy elégtétellel veszi tudomásul a magyar sajtó osztatlanul egységes állásfoglalását Burgenland miatt. A Le Temps vezércikkben foglalkozik a kérdéssel és leszögezi, hogy a magyarság elkeseredésén nem lehet csodálkozni. Ausztria viselkedése nagy hálátlanság Magyarországgal szemben és durva ellentétben áll a magyarság hagyományos nemes hűségérzetével. A magyarok most kezdik megérteni, hogy az orosz terjeszkedés miatti germánofil magatartásuk tévedés volt. Berlin a trianoni revízióért soha semmit sem tett, sőt még az optánszörben sem állt a német delegátus a magyar ügy mellé. Magyarország olasz orientációja ellensúlyozása a német-cseh közeledésnek, az anchluss-mozgalom pedig csak siettetni az új magyar politikai irány kifejlődését.

A francia sajtó egy cseppet sem titkolja örömét, hogy a Burgenland miatt az Anschlussnak új ellensége és új támadási felülete van.

Hogyan egészséges a napfürdő?

★

A nap a legnagyobb áldása a földnek. Ki ne tapasztalta volna, hogy a szobanövények cserepeit minden nap meg kell forgatni, máskülönben ferdén nőnek, odahajolnak a napsugár felé... A pincében kinőtt krumpoli csirája néha nagy utat kuszik a földön, hogy közelebb jusson valami apró kis nyíláson, amelyen keresztül megláthatja a napot.

A kutya, a macska, az állatok odafeksznek a napra. A téli álmat alvó bogár és gyík a naptól mozdul meg és nyeri életeterejét. Minden élő ebből az és energiából nyeri életét és mi, emberek, szegények, gazdagok, ifjak, öregek, egyformán érezzük, hogy a nap maga az élet, amit nem pótol semmi... amint azt egykoron Diogenes mondta az előle a napot elálló világ urának: „ne vedd el azt, amit nem adhatsz.”

Az északi sarkon, ahol a nap egy fél esztendeig látható, az ott lakó eszkimókon már a harmadik-negyedik héten súlyos lehangoltság, depresszió, vesz erőt, mely dacára, hogy bennszülöttek és megszokták, néha melankolikus elmebajig fokozódik. Borús, esős idő lelki lehangoltságot okoz. A napfény állandó hiánya örültséget, halált. Voitt, a kiváló fiziológus, így ír: „Kétségtelen dolog, hogy verőfényes napon nemcsak a kedély, hanem a testnek minden anyagforgalma kedvezőbb, mint borús, esős időben.”

Egy amerikai gyáros, aki állandóan 3000 munkással dolgozik, „American Journal of Psychologie”-ban azt írja, hogy csunya, esős, borús napon a munkások 10 százalékkal kevesebbet dolgoznak.

Az élőlények biokémiájának lebonyolításában a napnak uralkodó szerepe van. A chlorophyll a napnak a behatására keletkezik. — Tudjuk, hogy a sötét helyen tartott növények színtelenek, sárgák. Ugyancsak a napnak a befolyása alatt a zöld chlorophyll az ostanajou szén-savat felbontja szénre és élellyre.

A szén megértja magának... Ugyiszólván megeszi... Ebből nő, fejlődik... Átalakítja cellulóze, gumi, keményítő és cukorra, kánnal és foszforral egyesülve pedig a növényi fehérjét alkotja.

Az élellyt ismét tisztán visszaadja a levegőnek, az állatok részére. Mindez csakis a fény behatására történik.

Miként a növények festőanyaga, a chlorophyll, kémiai gyár módjára bonyolítja le az anyagcserét, éppúgy vesz részt az állatok anyagcseréjében az ő festőanyaguk, a haemoglobin, a vér színe!

Az egyiknek a színe zöld, a másiké piros.

Kétségtelen, hogy a növényi vegetációt a nap tartja fenn.

Az állat pedig, mint a növénynek a parazitája, a növényből él, belőle táplálkozik...

Feltesleges a napnak biológiai hatását bizonyítani. Ma már precízen meg van állapítva, hogy a napfénynek főleg melyik sugarai azok, amelyeknek élettani és gyógyító hatásuk van. A tüdővész kérdésével foglalkozók tudják, hogy a napfény a tüdővészbaktériumnak legnagyobb ellensége és a tüdővésznek legjobb orvossága. Mint preventív védekezési eszköz talán az egyedüli és a legjobb. Mikor a nagy város pincelakásaiból tavasszal ezrivel bujnak ki a kis sápadt, mirigyes, penészvirágok, akiknek vérük, nyirokrendszerük és mirigyeik telistele vannak a tuberkulózis diszpozíció feltételeivel, a napfény az egyedüli, amely itt még néha tenni képes. Micsoda gyermekvédelem, micsoda tüdővészvédelem lenne abból... szédületes még elképzelni is, ha a napfürdőnek teret adnának, ha például ezeket az apró kisgyermeket kivinnék jólevegőjü helyre és legalább hetenként egy-két napon át tennék ki cse-nevész, elkorcsosodott testüket a napfény gyó-

gyító sugarainak. Ha a munkások, hivatalnokok, talán az ebéd idején, akárcsak rövid ideig kitehetnék meztelen bőrüket a nap áldásos sugarainak, mennyi kezdődő, lappangó tüdővész és betegség fejlődne vissza?

A nap nemcsak edzi és erősíti a testet, hanem óriási élettani hatásával tartalékerőt raktároz el az ember testében. Még az egészséges embernek is hetenként legalább két-háromszor kellene napfürdőznie. Az ilyennek bőre megeredődik, amely az általános egészségnek egy fontos tényezője. Idegei megacélosodnak, kedélye megjavul, testének ellenállóképessége nagy fokban nő. Napfürdőző embernél még az esetleges betegségek, sérülések, operációk utáni gyógyulások is sokkal jobban gyógyulnak. Mindenesetre rendszeresen, ne túlzással élvezzük a napot. Azt a döröszéget, amikor az egészséges ember kifekszik a napra és halottmozdulatlanságban, kényelmetlen fekvésben, a talaj gőzében és porában, kidült erekkel sütteti magát, barna-feketére,

nem lehet egészségesnek tartani. A természet végtelen célszerűséggel ruházta fel az élőlényeket a klimatikus viszonyokhoz megfelelőleg. Az északi lakók finom, fehér bőrtűek, szőkék, a déliek, keletiek barnák, vörösek, feketék. Kétségtelen nem szenved, hogy a kültakaró alkalmazkodik a napfény erejéhez, ha már most a mérsékelt klíma alatt lakó ember kifekszik a napra és rövid idő alatt szerencsén-feketére sütteti magát és azt hiszi, hogy most roppant egészséges és erős lett, nagyon téved. Ennek a járatlanságnak az oka, hogy úgy az egyetemen, valamint a közegészségügyi intézetekben nem igen világosítják fel az embereket a napfénynek az emberi testre gyakorolt végtelen nagy és áldásos élettani hatásairól. Mindenesetre sokkal nagyobb haszna lenne belőle az emberiségnek és a közegészségnek, mint sok egyéb más drága pénz-propagált közegészségügyi intézkedésnek!

V. Gy. dr.

Szorgalmasan románosítanak Nagyváradon

Kezdi egyenként eltüntetni a falok tájékoztató magyarnyelvű feliratait

Nagyvárad. A Brassói Lapok tudósítójától. Mióta az új közigazgatási törvény alapján Erdély egész területén visszaállították a városok és községek önkormányzatát, az autonómikus városi igazgatás bevezetése óta már a második polgármester áll Nagyvárad város élén. A választott tanács ezzel szemben nem változott. Ez a városi rezsím amelynek állandó választmánya összetételében 75 százalékból románokból áll, — nyolc tanácsos közül csak kettő a kisebbségi, — minden alkalommal hangoztatta, hogy békés együttműködéssel és harmóniával akar dolgozni a kisebbségekkel és azok javára is. Ez ugyan természetes is, hiszen tudvalevő, hogy Nagyvárad lakossága túlnyomó többségben kisebbségi polgárokból áll. A kisebbségeknek ez a majoritása tette lehetővé azt, hogy a városházán az impériumválozást óta a hivatalok feliratai román és magyar nyelven voltak olvashatók. Igaz, hogy a magyar feliratok mindenütt feltűnően kisebb betűkkel voltak elkészítve, de hát ezen nem akadtak fenn az emberek, s azért az ügyes-bajos polgárok megtalálták a városházán a keresett hivatalt. Most azonban egy idő óta a kisebbségi

polgárok különös dolgokat látnak, ha felmennek a városházára.

A primária hivatala ajtóiról kezdnek eltűnni a magyar nyelvű táblák és azokat új elkészítésű, csak román nyelvű táblákkal cserélik fel.

Ez a „munka” azonban nem történik szisztematikusan, hanem csak azt veszi észre az ember, mikor reggel felmegy a városházára, hogy az egyik ajtón megint új tábla függ, a kiállítás csinos, de a magyar felirást lelejtették róla.

A feliratkérdéssel az állandó választmány sem foglalkozott. Ugy, hogy a romanizálást egyes hivatalfőnökök tulbuzgóságának kell tulajdonítani.

Dr. Egry Gergely polgármesternak és a tanács tagjainak kötelességük, hogy megszűntessék a nagyvárad városházán a sovínizmust, vissza kell állítani a magyar hivatali feliratokat is, annak a kisebbségi polgárnak a tájékoztatására, amely bizalmukkal megtisztelte és a városi méltóságokba bétette őket.

A derült égből lecsapó villám egy családot semmisített meg

A villám borzalmas látogatása egy dedácsi házban

Déva. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Amilyen elkoptatott közhely, ha valamely váratlan eset hatását a derült égből lecsapó villáméhoz hasonlítják, annyira rettenetes, új és rendkívüli volt az a villámcsapás, mely vasárnap egy dedácsi családra az imént még gyanútlanul tiszta és derült égből sújtott le.

Délután három óra felé még ragyogott a nap. Sehol egyetlen fenyegető felhő sem. Boldognak nyilvánították volna, aki azt mondja, hogy hamarosan megváltozik az idő. A falusiak jókedvvel, vidáman élvezték a pihenő vasárnap örömeit. Ki a hűs szobában, ki a kapu előtt.

Egyszerre csak, szinte észrevétlenül, fekete felhő kerekedett a nap köré. Mind tömörebben-tömörebben vette körül, majd egészen eltakarta. Az ég egészen elsötétült.

Néhány perc múlva, anélkül, hogy egy szemnyi eső is esett volna, rettenetes zengéssel egy cikk-cakkos vándorvillám csapott le

a házban, melyben a Stefan-család lakott: apa, fiu, leány. A ház ajtajában gondtalanul, egyedül a fiatal Petru Stefan állott. Ő került elsőnek a villám útjába, amely szempillantás alatt lesújtott rá és végzett vele.

A szép szál-legény összeégve, holtan omlott a küszöbre.

A villám pedig folytatta gyilkos útját, be a lakásba, ahol az öreg Stefan Petru pihent. Őt nem terítette le, csak körülnyaldosta a tüzes nyilaival, s testét több helyen súlyosan összeégette. Kérdéses, vajon a kórházban, ahová nemsokára elszállították, meg tudják-e menteni? A villám még egy áldozatot követelt ebben a hajlékban, talán a legtragikusabbat, a

legsomorubbát: Stefan Petru egy fiatal leány rokonát, aki szintén a házban lakott. A fiatal leány egy széken foglalatzkodott, mikor a villám váratlanul a feje körül cikázott, majd hirtelen odébb állt. Látszólag nem lett semmi baja, de amikor a rettenetes vendég eltávozott és a szomszédok rémülten, riadtan, résztvevően betódultak, a leány nem volt az eszénél, az ijedségtől megőrült.

Magyar-jugoszláv perek a hágai döntőbíró előtt

Hága. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Augusztus 21-től szeptember 15-ig ülészik Hágában a magyar-jugoszláv vegyes döntőbíró. Ez idő alatt tárgyalják Frigyes, királyi herceg bélyei uradalmának ügyét, majd ötszáz magyar tisztviselő egyikének, Ádám-kovics János volt magyarkanizsai rendőrkapitánynak a próbaperét. Ha ez az egy sikerül, akkor a többi 499 tisztviselő is pert indít Jugoszlávia ellen.

Vonatösszeütközések Cseh-, Lengyel- és Franciaországban

Prágából jelentik: Budweiss közelében a délelőtti gyorsvonat belefutott a személyvonatba. A romok alól három súlyos és harmincöt könnyebb sebesültet szedtek ki.

Varsói jelentés szerint a lodzi személyvonat Galkoweknál beleszaladt egy másik személyvonatba. Három halottja van a szerencsétlenségnek, amelyet hibás váltoállítás idézett elő.

Franciaországban egy katonavonat ütközött össze egy személyvonattal. Husz katona, a személyvonat utasai közül pedig kilencen sebesültek meg.

A TÖKÉLETES PATKÁNY ÉS EGÉR

Chemoreum Institut Chimie, Satu-Mare

IRTÓ SZER

Egy üveg ki-pusztítja házából az összes patkányokat és egereket!!!

KAPHATÓ gyógyszerárakban és droguériákban!!

ÁRA 115 LE!

Óriási örökséghez jutott a Magyar Tudományos Akadémia

A Vigyázó-vagyomból huszezer hold, két budapesti bérpalota, rengeteg műkincs, arany-, ezüstnemű és értékpapír marad rá

Budapest. (A Brassói Lapok tudósító-játéka.) A pár nappal ezelőtt tragikus körülmények közt elhalt Vigyázó Ferenc gróf végrendeletét, melyet még 1923-ban személyesen írt meg, felbontották. A gróf

összes ingó és ingatlan vagyonát a Magyar Tudományos Akadémiának hagyta

azzal a kikötéssel, hogy feleségéről, apjáról, anyjáról örökös alapítványt nevezzenek el.

Anyjának és nagyapjának rákoskeresztúri házait a muzeumoknak rendelte a gróf. A hagyatéki jövedelem évente elhasználandó, negyven százalékát az akadémia a saját belátása szerint, harminckét százalékát a családját megörökítő monografikus irodalom propagálására fordíthatja. A leltározás hetekig eltart. Annyi bizonyos, hogy huszezer hold tehermentes föld, két budapesti bérpalota, rengeteg műkincs, arany- és ezüstnemű és értékpapíros képezi a hagyaték tárgyát.

Olyan nyomor, mint Máramarosban sehol sincs egész Romániában

Fájdalmas és megrázó impressziók az inséges területen

Máramarossziget. (A Brassói Lapok kiküldött munkatársától.) Ha az ember vonaton akar eljutni Máramarosba, Észak-erdélynek ebbe a különálló, csaknem minden oldalról ezerméteres hegyekkel körülvett tartományába, Szatmárról időrabló és fárasztó kerülőt kell megtennie, s emellett Halmitól Királyháza keresztlát Hosszmezőig az ugynevezett péáz, — azaz áthidaló vonalon előbb cseh-szlovák területen kell jóideig áthaladnia. Így rendezték ezt azok az agyafurt, de annál konfárabb „szakértők”, akikre a békekonferenciák nagystílű hangadói a közép-európai határok megállapítását bízták. Hogy ez az elrendezés könnyen előállható helyzetekben teljesen megfosztja Máramarost az ország többi részével való érintkezés lehetőségétől, az nem izgatja a nagy- és kisantant abszurd kuriózumokra hajlamos térképszabászait akárcsak Nobilet az, mi lesz, ha mindenestül egy uszó jégtáblára kerül? Végére is miért ne maradjon a foltozó-munka a holt szezonzra? — gondolták a lendületes térképszabászok, ha ugyan egyáltalában tudatában voltak annak, hogy műviük szembeötlően tökéletlen és még mint ideiglenes kényszermegoldás is fittyet hány a józan ész legelemibb követelményeinek.

A leggyorsabban és legkényelmesebben emiódzerint autóval közelíthető meg Máramaros földje, a közvetlenül a háboru előtt kiépített Nagybánya-Felsőbánya-Krácsfalu - Máramarossziget-i műuton, amely nagyszerű serpentinrel visz át a Gutin hegylánc gerincén. Ujabbban rendes autóbusz-közlekedés könnyíti meg az érintkezésnek ezt a legkellemesebb,

Péntek

Szombat

Vasárnap

Hétfőn

Kedden

Szerdán

Szibéria
Szibéria
Szibéria
Szibéria
Szibéria
Szibéria

a legszebb orosz film, orosz kozák tisztikórus, éneketekkel és balajka zenekarkisrével. A 18 tagú tiszti kórust A. Barsukoff vezényli. Nagyon mérsékelten felelt helyárák. Az első napokban kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek. — ASTRA (1928).

legrövidebb, s hozzá legolcsóbb módját a „sziget”-nek joggal nevezett Máramarossal.

★

Felsőbányán áthaladva, az autó nekikapaszkodik az eleinte egyenes hágónak. Aztán kék táblán fehér „Z” jelzés, jön az első nagy kanyarodó, vele egy kis hátborzongás, — tudniillik innen mintegy háromszáz lépésre a Sutor patak mentén gyilkolta meg Reinitz Jakab negyedik, vagy ötödik áldozatát, a nagykarolyi Grosz Hermann, — s a gépkocsi csaknem egy teljes órán át kigyózik könnyeden felfelé a fenséges, vadregényes serpentinre. Aligha van még ilyen útja Erdélynek.

Átlibbenünk a tetőn, — Máramarosban vagyunk. Az inséges, a nyomorgó Máramarosban, amelyről általános szólásokban annyi szó esett már, de amelyről ennek ellenére

most sem tudja igazában Erdély és az ország népe, miért is nyomorog tulajdonképpen, miért érdemel különös figyelmet?

Hát talán nem nyomorog az egész Erdély, az egész ország népe? Nem vonaglik-e a legmélyebb gazdasági válság görceiben az ország és különösen Erdély minden egykor virágzó vidéke?

— A sajtónak is vannak vesszőparipái, — mondta nekem egy együttutazó, tősgyökeres máramarosi. — Ráveti magát egyik-másik vidékre, egyszer Csikországra, másszor — a román lapokról szólva — a mőcök földjére, most Máramarosra, s egészen a belefáradásig csak annak a kinjót-baját hangoztatja. Hogy így, hogy úgy, rettentő és égbekiáltó, amit az illető vidék lakossága szenved! Valósággal kéjeleg a nyomorban, szinte dosztojevskisen felmagasztalja, s emellett ugyszólván feledteti, hogy sehosem fenékiig tejfel, hogy Erdély-szerinte egyaránt tetőfokán van a kétségbeejtő nélkülözés. Általánosak a sebek, általánosak a nyavalyák, amelyek a sorvadást szélteben-hosszában előidézik, s természetszerűen általános ellen nézni is ezeket. Nem jó pedagógia favorizálni emennek, vagy amannak a vidéknek a nyomorát, egyrészt, mert ezzel a sokat hajtogatott nyomor elősdiójé teszik az illető országrész lakosságát, a kenyér és cirkuszi játékok tétlen igénylőjeivé nevelik, másrészt pedig, mert ezt kérdeztetik a többi vidékek népével: hát mi?

Kétségtelenül van némi igazság az önzetlen máramarosi felfogásában, de legkevésbé éppen saját szűkebb pátriáját illetően.

Behatóan foglalkozni Máramarossal, szerencsétlen helyzetével, nemcsak nem jelenti az összerdélyi problémák elhanyagolását, hanem — ellenkezőleg, — ezek tüzetesebb hangsúlyozását. Mert — ha közelebből szemügyre vesszük — Máramaros igazi mikrokozmosz az ország, és kiváltképpen Erdély egészében, kicsinyített és egyben jellegzetesebb Erdély, ahol a legnyersebben merednek élénk mai állapotaink tényei, a legélesebb körvonalaik.

A maguk teljességében sehosem tükröződnek akkora leegyszerűsítettséggel erdélyi éle-

MOBILE HAZAUTAZOTT.

Kingbaji ur: Szóval Nobile leplombált vagyonban megy haza?

— Még Mussolini száját kellene leplombálni és Európán segítve lenni!

tünk kérdései, mint Máramarosban, ebben a külön kis világban, ebben a szinte laboratóriumi célokra szánt kis Erdélyben.

Megismerni Máramaros problémáit, meglátni rugóikat, egyetérteni azzal, hogy megfoghatóbbakká válnak számunkra összes erdélyi bajaink,

sérlelmek, fogyatékoságaink, mert Máramaros minden tekintetben egyhatodos kisebbségek Erdélynek.

Ha úgy beszélünk Erdélyről, mint igazi keleti Svájcra, az összehasonlítás, a párhuzam még plasztikusabb, ha miniatűrjeként Máramarost említjük.

Ha megállapítjuk, hogy Erdély fájdalmas gazdasági s kulturális vajudásának egyik főoka az új határok teremtetése új konstellációban rejlik, ez sokkal érthetőbb és meggyőzőbb, ha Máramarosra mutatunk.

Mindenképpen érdemes megismerkednie Erdélynek Máramarossal, amely az impérium-változással földrajzilag legészakibb megyéjévé lett, más tekintetben azonban éppen úgy megmaradt „splendid isolation”-jában, mint annakelőtte. Érdemes „rávetnünk” egy kicsit magunkat Máramaros sajátos viszonyaira és fölötté tnulságos közéletére.

★

Elég a Gutin máramarosi oldalának rövidebb, de változatosabb, színesebb serpentinjén Krácsfaluiig eljutni, hogy rögtön lássuk, mennyire markánsabb minden erre felé, mint egyebütt Erdélyben.

Olyan nehezen leírható és kiutaltan paraszt-nyomort, zsidó-nyomort, mint itt, bizonyára nem találunk még Erdélyországban.

Megművelhető föld, — nagyon kevés van, köröskörül nem termelt és munkát nem adó erők tespednek, — igazán rejtély, hogyan képes még tengetni is életét ez a nép a keskeny tatárka- és rozsföldekből, a rosszul táplált és egyenesen adósságba nevelt állatok tenyésztéséből s az elkorcsosodott, mert csak kenyérért üzött háziiparból? Itt nem lehet minden zsidó kereszmáros és kereskedő, pedig jóval kevesebben vannak, mint tíz évvel ezelőtt. S ha kereskedő is, jó, ha keservesen megkeresi magának és családjának a betevő falatot. Jó, ha megszerzi 20—30 lejt naponta azzal, hogy harminc egynéhány kilométert gyalogol Szigetig és vissza egy pár tyukkal és megymással, mint a réteken kinlódó paraszt közvetítője. Hosszas megfigyelés és adatgyűjtés kellene annak tanulmányozására, miből és hogyan képesek megélni ezek az emberek?

De nem állhatunk meg itt.

Máramarosszigetet kell mindenekelőtt látnunk, annak a nagyfejű, beesett-mellű angolkóros gyermeknek a szivét, amelynek levágták a testét

s amelyet közkeletűen Csonka-Máramarosnak neveznek. A hasonlat nem az enyém, egy eleven gondolkodású és tiszta látású szigeti közéleti ember mondta tollba nekem.

Krizsán Sándor.

Miért vettem fel először Nobilet repülőgépemre?

Irta: Lundborg svéd kapitány

II.

A „Quest” fedélzetén. Spitzbergák.

A leszállás meglehetősen sok gondot okozott. A nagy vörös „T” betű, amellyel Nobilek a kedvező leszállási helyet jelölték, nem mutatott a szél irányában, ahogy pedig kellett volna. Szerencsére a tábornok füstjének iránya megmutatta nekem a szél irányát. A sátor fölött megállítottam a motort és gondosan megvizsgáltam mindent. Azután megpróbáltam leszállni. Körülbelül 20 méter hosszúságban siklott a gépem a havon, majd újból felrepültem, mert a leszállási hely nem volt a legideálisabb. Még kétszer ismételtam meg ezt a kísérletet. Mikor harmadszor szálltam lefelé, Schyberg hadnagy, aki mögöttem ült, megjegyezte: „Most nagyon jól megy”. Ekkor már végérvényesen leszálltunk.

Óriásit zökkent a gép, aztán siklott egy darabig, majd megállt. A leszállásnál nem történt a Fokkernek semmi baja.

Schyberg hadnagy kiugrott a gépből. Két ember szaladt felém. Én is kiszálltam, de a motort nem állítottam le, hogy nyomban fel lehessen szállni, ha szükség van rá. Schyberget odaállítottam a motorhoz, én pedig felkerestem Nobilet.

Találkozás Nobileékkel.

Az utóbbi időben nekünk sem volt sok időnk arra, hogy toalettünkre és a borotválkozásra gondot fordítsunk. Azonban, amikor megláttuk a Nobile expedíció két tagját, nagyon megvigasztalódtunk. Két fiatal ember jött felénk. Viglieri tengerésztiszt és Biagi rádióoperátor. Viglieri hosszú, sovány, Biagi pedig kicsi, kövér ember.

Szakálluk és bajuszuk fantasztikusan hosszú és bozontos volt. Ruházatuk valami fantasztikus keveréke az olasz katonai egyenruhának, a sarkvidéki prémeknek és a nyári civilruhának. Kezüik és arcuk hihetetlenül piszkos.

A tábornok tőlünk 200 méternyire volt. Megindultunk feléje. A két olasz már kitűnően ismerte a veszélyes jeges terepet és simán kalauzolt Nobile felé.

Nobile a sátor bejáratánál ült. Rögtön megismertem a fényképei után, annak ellenére hogy hosszú szakálla és bajusza nőtt. Kalapja nem volt. Szürke kötött kabát volt rajta és másszínű szürke sportnadrág.

Elmondtam, hogy ki vagyok és hogy azért jöttem, hogy mindannyiukat elvigyem innen a jégmező rabságából.

Közöltem vele, hogy őt akarom elsőnek elvinni.

Megmondtam azt is, hogy egyszerre csak egy személyt szállíthatok, mert nincs több hely a gépen. Nemsokára visszajövök újra és azután egyenként elszállítom a többieket.

Először Ceccioni...

Nobile rámutatott Ceccionira, egy hatalmas, jóképű olasz fiatalemberre, aki mellette ült és egy törött csónak alkatrészeiből valami egyszerű tákolmányt faragcsált. Ceccioninak mindkét lába el volt törve.

— Itt más sorrendet választottam, — mondotta Nobile.

— Először menjen Ceccioni, aztán Behounek, Tioiani, Viglieri és végül én magam.

Én megkértem a tábornokot, hogy változtassa meg elhatározását, mert őt akarom elsőnek magammal vinni. Az ő jelenlétére ugyanis nagy szükségünk van a további mentési munkálatok érdekében.

Nobile rövid megbeszélést folytatott társaival, majd végül elfogadta ajánlatomat. Megkért, hogy várjak egy kicsit, amíg felkészülődik az indulásra.

Ezalatt egy kicsit körülnéztem. Nobile sátra három méter hosszú, három méter széles volt. A legkülönbözőbb tárgyak voltak itt: újságok, prémbundák, zsákok, törött csónakda-

rabok, műszerek, térképek, rozsdás csövek és egy jegesmedve holttestének maradványai.

Ezt a medvét Malmgreen ejtette el, az expedíció egyetlen fegyverével, egy régi pisztollyal.

Ez a jegesmedve látta el naponta táplálékkal az expedíció tagjait. Egy hónap után még mindig elég ehető állapotban volt a jegesmedve egyik lába és oldala, olyan jól konzerválta a jég.

A sátron kívül kis rádióleadóállomás volt. Az árbóc tetején zászló, az olasz alpini ezred jelvényével. Itt voltak azok a zászlók is, amelyeket Maddalena őrnagy dobott le, amikor elrepült a tábor fölött.

Egy nagy területen nagy tömeg kétszerült és dohány száradt. Ezeket is Maddalena dobta le, de beestek a sós vízbe és azért kellett azokat megszáritani.

Viglieri hadnagy megkínált egy üveg whiskyvel és egy svéd skatulya Abdulla-cigarettával. Az egyik svéd gép dobta le nekik tegnap. Megható volt, hogy milyen szívesen akarta velem Viglieri megosztani ezeket a drága kincseket. Én persze nem fogadtam el semmit.

Ceccioni haragudott, hogy nem ő mehetett elsőnek, minthogy azonban Nobile is súlyosan sérült állapotban volt, azt hiszem, helyesen cselekedtem, hogy először őt vittem magammal.

„Haragszomrád” a szatmári városházán

Zsebkendő helyett a város érdekeivel dobálódznak az állandó választmány lemondott tagjai

Szatmár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kezdünk unalmasak lenni azzal a tragikomikus körtáncsal, amely a szatmári állandó választmány lemondott és mégis működő tagjai körül folyik.

A Brassói Lapok néhány héttel ezelőtt hosszabb cikkben ismertette a szatmári városházán uralkodó lehetetlen állapotokat. Elmondottuk, hogy az állandó választmány tagjai írásban beadták lemondásukat. Ugyanakkor hogy a választmányt a póttagokból se lehessen kiegészíteni az állandó választmány kisebbségi póttagjai is beadták lemondásukat. Ennek ellenére azonban, mintha mi sem történt volna, a lemondott tagok továbbra is a hivatalukban maradtak és vezették a város polgárságának ügyeit.

Már úgy volt, hogy hosszas huza vona után újjáalakítják az állandó választmányt. Bellu Stefan vármegyei prefektus ki is tűzte az új választást, amikor egy előre nem látott intermezzo újra meghiusította a régóta huzódó tengeri kígyó likvidálását.

Dr. Südy Tibor ügyvéd, az állandó választmány póttagja, a többiekkel együtt szintén beadta lemondását, de a lemondást bejelentő levélben ezt ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a választmányt újjá alakítják.

Abban az esetben, ha a választmány újjáalakítása bármilyen okból elmaradna, úgy — írja a lemondó levél — lemondásom meg nem történne tekintendő.

„Miután a törvény feltételes lemondást nem ismer, a prefektus nem fogadta el Südy Tibor lemondását így a helyzet az, hogy a lemondott tagok mintha semmi sem történt volna, tovább folytatják áldásosnak éppen nem nevezhető „városmentő” működésüket.

Természetesen az állandó választmány jelenlegi működését áthatja a „mindegy hiszen ugys elmegyünk” elve és ehhez támaszkodik a gazdálkodás is. Könnyen tehetik, mert hiszen ők már lemondtak és most mint állásukról lemondott tagok

teljesen kényük-kedvük szerint, minden ellenőrzés és felelősség nélkül intézkednek a város ügyeiben.

Most már nemcsak a város polgárságát negligálják a választmány tagjai, hanem szem-

Nobile bucsuja
Nobile rövidesen kívánszorgott a sátorból. Kalap még mindig nem volt rajta, ellenben most már feltett egy pilótaszemüveget. Kezében néhány könyvet tartott: logaritmus-táblákat és az Italia naplóját. Itt volt a kutyája is, Titina, akit természetesen szintén magunkkal vittünk.

Nobile meghatóan bucsuzott el társaitól. Mindegyiket megölelte és megcsókolta és könnyes szemekkel mondott nekik vigasztaló szavakat.

Viglieri és Biagi támogatták ezután utján a gép felé. Nobile nagyon nehéz volt, és végül már négyen, Schyber hadnaggyal együtt cipeltük a gép felé. Ő maga is próbált néhány lépést tenni, ez azonban nem sokat használt. Háromnegyed óra hosszat tartott ez a kétszáz méteres út. Mindnyájan beleizzadtunk.

Elhelyeztük Nobilet a hátsó ülésben. Etem egy kis csokoládét, azután nekiláttunk a startnak. Félő volt, hogy nekiütköznünk a sziget szélén levő jégfalnak, azonban a gép csaknem az utolsó pillanatban simán felemelkedett. Nobile szeretett volna még lenézni a szigetre a magashól, minthogy azonban nem volt kalapja, nem engedték meg, mert nagyon meghűlt volna, ha kidugja a fejét a jeges levegőre. Hogy Nobile feje ne legyen egészen fedetlen, Schyberg turbánszerűen a tábornok fejére csavarta a nyakkendőjét.

Rövidesen megérkeztünk Ryss szigetére. Thornberg parancsnok és társai már vártak bennünket. Nobile tábornokot bevittük egy sátor alá, amely fölött a svéd flotta zászlója lobogott.

behelyezkednek a városi tanács és a városházán működő szakbizottságok rendeleteivel is.

Engedélyeket, amelyeket a szakosztályok közérdekű okok miatt nem adnak meg, az állandó választmány minden skrupulus nélkül kiállít. Sőt ebben a haragszomrád játékban odáig mentek a tanácsos urak, hogy a városi nagytanács egyenes utasításaival szembe helyezkedtek, csak azért, hogy megmutassák: mi vagyunk az urak a csárdában.

Természetesen ennek a gyerekes inscenálásnak csak a város adófizető polgársága látja kárát, mert

az állandó választmány tagjai határozottan a közérdek ellenére dolgoznak.

Ugy látszik, hogy nem számít a polgárság egyhangu és sürgető kívánsága, hogy fejezzék be már végre a működésüket, amelyet különben is

a törvények semmibevevásával jogtalanul folytatnak.

A városatyai székhez konzekvensen megaskodó választmányi tagokkal szemben a városi nagytanács tagjai most komoly akcióra készülnek. Testületileg Bellu prefektusnak akarnak fordulni, hogy vessen véget ennek az áldatlan és bizonytalan helyzetnek, amelynek csak a város látja kárát.

Szatmáron ma mindenki a prefektustól várja a felszabadító intézkedést, amelyet egyformán örömmel fog fogadni román, magyar, zsidó, mert a város kárában történő csakazértis játékot már mindenki őszintén és halálosan unja.

Renitens miniszterek az angol kormányban

London. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A minisztertanácsban Baldwin miniszterelnök figyelmeztette mind a pénzügyi, mind a belügyi minisztert, hogy őrizze meg a kabinét fegyelmét. Az előbbi ugyanis túlzottan jobboldali, az utóbbi túlzottan baloldali magatartást tanusít a védővám kérdésében.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományosaink útján is feladhatók. A *-gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.
A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420.—, félévre 820.—, egész évre 1600 lej

Koporsó, mint nászajándék

A gráci „Glückliches Dasein” című klub tagjai között az a szokás, hogy belépéskor mindenki ünnepélyes fogadalmat tesz, az örökös agglegénységre. A klub egyik tagja e fogadalmá ellenére mégis megnősült, klubját persze nem értesítette.

A Glückliches Dasein szemfüles elnöke azonban kinyomozta a hűtlenséget s az esküvőt követő negyedik napon jelentkezett az ifjú párnál, levéllel — és koporsóval. Csak az újdonsült menyecske volt otthon, hamar feltépte az urának szóló levelet, elolvasa s aztán kidobta a jeles elnököt koporsótól. A levélben ugyanis ez volt: „A legjobbat akarjuk neked! Tudd meg hát: csak a halott asszony jó asszony! A Glückliches Dasein elnöksége.”

Az asszonyka becsületsértés miatt beperelte az elnököt, a bíróság azonban felmentette azzal az indokolással, hogy az eljárás rendkívül izléstelen ugyan, de a becsületsértés tényét nem állapíthatni meg belőle. A menyecske fellebbezett.

A FRANCIA SZOCIALISTÁK FELSZÓLÍTOTTAK PAUL BONCOURT, HOGY HAGYJA OTT, A NÉPSZÖVETSÉGET.

Paul Boncour (a Népszövetségben):
„Itt vagyok és itt is maradok,
Mert szép az élet, oly szép az élet...”

— Érdekes statisztika Palesztinából. A palesztinai arab végrehajtó bizottság legutóbbi memorandumában a következő javaslatot terjesztette a palesztinai kormány elé: Redukálja a Jordánon túli határőrség létszámát, csökkentse a kormány tisztviselői karát, apassza a külföldiek és a zsidók iskoláinak fenntartási és segélyezési kiadásait, bocsássa el az összes nem palesztinai hivatalnokokat, fokozza a külföldi vállalatok adóját és emelje a költségvetés egyensúlyát, amely tavaly deficittel záródott. A legérdekesebb a memorandumból kivívó következő statisztika: Van 2143 tisztviselő 724.640 font sterling fizetéssel. Ebből arab: 1079: 210.510, angol: 538: 421.510, zsidó: 526: 92.620 font sterling fizetéssel. A legtöbbet kapnak az angolok, a legkevesebbet a zsidók.

Zágrábban megalakult a horvát ellenparlament

Zágráb ünnepe' ült, amikor a régi szabor épületében összeültek a horvát képviselők

Zágráb. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A jugoszláviai események feltartóztatlanul haladnak a kifejtés felé. Trumbics dr.-nak az új kormány megalakulásával kapcsolatos állásfoglalása döntő jelentőségű lépésre ragadta a horvátokat. Zágráb végérvényesen megtagadta Belgrádot, törvénytelennek minősítette a kormányt és a parlamentet, ugyanakkor ellenparlamentit gyűlésre hívta össze az összes horvát és más ellenzéki képviselőket.

Zágráb contra Belgrád

Az új kormánynak, amelynek megalakulása akkora elkeseredést váltott ki a horvátokból, be kellett mutatkoznia a szkupstinában. Csak tízenötperces ülést terveztek a belgrádi urak. Ez alatt a tízenöt perc alatt akarták bejelenteni az új kormány megalakulását és felolvasni az erről szóló királyi kizárat. Az ellenzéki képviselők megnyilatkozására nem akartak időt hagyni.

A kínos meglepetés akkor pattant ki, a mikor kiderült, hogy a szkupstina ülésén egyetlenegy ellenzéki képviselő sem jelent meg. A meglepetés fokozódott akkor, mikor a kormány jelentést kapott, hogy a horvát képviselők Zágrábban gyűltek össze s ott rendkívül ünnepélyes keretek között megnyitották az ellenparlament üléseit.

Az újjongó Zágrábban

A horvát főváros spontán ünnepet rendezett arra a hírre, hogy a horvát képviselők külön parlamenti ülésre ültek össze. A városban villámgyorsan szaladt végig a hír, s a házakat szinte pillanatok alatt lobogózták fel.

A horvát képviselők a régi szabor épületének nagytermében gyűltek össze. Az elnöki tisztet Pribicevics vette át, aki tizenegyszer nyitotta meg az ellenparlament üléseit s megnyitó beszédében leszögezte a beszédes tényeket:

1. Az első paraszt-demokrata koalíció meg alakult, hogy törvényes eszközökkel harcoljon Horvátország, valamint a többi csatolt terület egyenjogúságáért és szabadságáért.

2. A gyűlés megállapítja, hogy a hegemonia rendszerét volt hivatott szolgálni a június 20-iki gonosztett, amellyel Belgrádnak az volt a célja, hogy a terror eszközeivel törje meg a koalíció parlamenti harcainak sikereit.

3. Mindezekért a koalíció elhagyta a szkupstinát, mert további munkálkodása lehetetlenné vált ott és ezért megszakít minden összeköttetést a szerb pártokkal. Radics és Pribicevics.

— Nagy erdőtüz a Tömös-völgyben. A Tömös völgyében fekvő dus erdők eddig még ki nem derített okból kigyulladtak, s a tűz veszedelmesen terjed. Brassóból az összes tüzoltók kivonultak a veszélyeztetett területekre. A hatóságok szükségesnek látták azt is, hogy a környék lakosságát is bevonják az oltási munkálatokba. Brassóból csütörtökön reggel katonai osztagokat küldtek a tüzoltóság segítségére.

— Agyonverte a bérese. Kézdivásárhelyi tudósítónk jelenti, hogy kedden a kézdiszentléleki erdőben Gál Sándor szentléleki juhos gazda összeszólalkozott egyik béresével, akit arcul ütött. Erre a béres, akit gyermekkorától nevelt fel Gál Sándor, fejszét ragadott és gazdáját a szó szoros értelmében agyonverte. Az eszméletlenül fekvő emberen még több készsúrát is ejtett a gyilkos fiu, akit letartóztatnak.

* Házasság. Balázs Buba és Dr. Löbl Oszkár folyó hó 7-én d. u. 4 órakor tartták esküvőüket saját házuknál. Gyergyószentmiklóson. (Minden külön értesítés helyett.)

* Házasság. Fridmanszky Ilonka Petroşani, házasságot kötött ju. hó 28-án Sztán Dumitru alomástónéval Constanţa.

— Felesége után halt az öreg munkás. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Orosz János 60 éves marosvásárhelyi munkás tegnap délután a Rákóczy-ut 19. számú ház előtt összeesett, s mire a kórházban kezelés alá vették volna, már ki is szenvedett. Az öreg munkásnak ez előtt egy héttel halt meg a felesége, s ez annyira elkeserítette, hogy azóta nem dolgozott, jóformán nem is evett, s minden idejét a temetőben töltötte felesége sirjánál. A tegnap is a temetőből jött haza, amikor utközben elhagyta annyira megpróbált ereje és kilobbant belőle az élet, amelynek az ő számára már semmi értelme sem volt.

bicsevics tanácsolták Belgrádnak, hogy semleges kormányt alakítson. Ehelyett újból olyan kormány került az ország élére, amely világosan a szerb hegemonikus törekvéseket szolgálja.

A horvát parlament határozatai

A ténymegállapítások után a kolíció következő határozatokat hozta, amelyeket hivatalos jelentésben is kiadott:

1. Az augusztus elsején Belgrádban összeült csonka szkupstina illetéktelen arra, hogy az egész ország területére érvényes határozatokat hozzon. A csonka szkupstina összes határozatai, legfőképpen a pénzügyiek, érvénytelenek az egész országra, de elsősorban Horvátországra és a csatolt területekre, amelyeket nem kötelezhetnek.

2. A horvát és montenegrói királyságok az S. H. S. megalakulásakor nem mondták le senkinek történelmi, politikai és állami területi individualitásukról, egyedül csak az államegység javára. Az 1928. december elseji aktust, valamint az 1921 július 28-iki alkotmányt a szerb hegemonia intézményesítésére használták fel, amiért is kijelenti a koalíció, hogy a nép tudata szerint az egész eddigi államberendezés megsemmisült a gyilkossággal. A koalíció a leghatározottabban harcot indítja az új államberendezésért, amely minden egyednek teljes egyenjogúságot biztosít.

3. A koalíció a többi határozatát Radics felgyógyulása után hozza meg.

4. Végül felszólítja a koalíció az új területek valamennyi pártját, hogy csatlakozzanak az akcióhoz és elvárja Szerbia földmivészeitől, hogy magatartásával siettesse az elv győzelmét, mert az államegységet csak ez mentheti meg.

Az ülésen hetvennyolc horvát képviselő jelent meg.

A német párt csatlakozott Zágráblhoz

Belgrádból jelentik: A jugoszláviai német párt végrehajtó bizottsága ülést tartott, amelyen kimondotta, hogy csatlakozik a zágrábi ellenparlament munkájához.

A párt vezetősége erőyes szavakkal ítélte el a június 20-iki merényletet és felszólította képviselőit hogy vegyenek részt az ellenparlament ülésein.

Belgrádban a zágrábi események kínos nyugtalanságot keltettek annál is inkább, mert a világsajtó is élénk kommentárokkal kíséri az ellenparlament munkáját.

— A Brassói Székely Társaság, szücs, kályharakó, cipész, csizmadia, kocsi-fényező, kárposzt, bádogos-szerelő, rézműves, kerekas, kovács és pék iparra keres tanulókat. A tanulók lakást és élelmezést kapnak. Árva és szegény tanulók ruhasegélyben is részesülnek. A kályharakó tanulók azonban csak havi 1600 lej ellátásban részesülnek. Részletes felvilágosítást nyújt: József Domokos főtitkár, Kálvin János-utca 3. Válaszbélyeg.

Magyarország megnyerte a sakkolimpiászt

A második helyért Csehország, Dánia és Amerika között foly a harc

(A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar atléták amszterdami balszerencsétől üldözött szereplése után vigasztalólag hat az a hír, hogy a hágai sakkolimpiász most már minden kétséget kizáróan magyar győzelmet hoz.

A legutolsó jelentések szerint Magyarország vezet 37 és fél ponttal. Utána következnek sorrendben: Csehország 30 (4 függő), Amerika 28 (5 függő) Dánia 27 (6 függő.)

Magyarország a tizenkettedik fordulóban legyőzte Dániát negyedfél-félre, a tizenhatodikban Spanyolországot négy-nullra s ezzel a győzelmekkel végleg biztosította magának a győzelmet. Legközelebb áll hozzá Csehország, tekintve azonban, hogy a cseheknek még csak 4 függő pártjuk van, ha minden játékban győzelmet szereznek is, akkor is csak a 34 pontszámot érik el. A második helyért még most folyik a küzdelem Csehország, Amerika és Dánia között.

A Hangya Szövetkezet ellen indított hajsza betetőzése a negyvenmillióes birság

Az enyedi központ tiltakozik a vád ellen és megfelebbezi a horribilis pénzbírságot

Tegnap számunkban egy rövid kolozsvári jelentés nyomán hírt adtunk arról, hogy a pénzügyi hatóságok a Hangya Szövetkezetet adóeltitkolás címén 43 milliónyi pénzbírsággal sújtotta.

A magyar közönség még élénken emlékszik arra a kiméletlen hajszára, amit a román hatóságok kezdetek ezelőtt 2 évvel a Hangya Szövetkezet nagyenyedi központja ellen. A hajsza rugói világosak voltak: meg akarták fojtani azt a közgazdasági jelentőségű intézményt, amely a kisebbségi magyar falvak kereskedelmi életében olyan fontos szerepet töltött, amelynek, mint népi intézménynek, olyan eredményesen sikerült megusznia a kereskedelmileg annyira válságos időket. Abban az időben a mindig támadó kedvű bukaresti sajtó még irredenta kapcsolatokat is vélt leleplezni a nagyenyedi központ és a volt magyarországi anyaintézet között.

Mint annyiszor, a vádak most sem igazolódtak be. A bukaresti sajtó is elhallgatott, a pénzügyi hatóságok pedig az irredenta vád összeomlása után adóeltitkolás címén indított vizsgálatot a Hangya ellen. Mindez olyan rég történt, hogy már azt hittük, hogy a sokat hangoztatott megértési politika talán érvényesült és beszüntették az igazságtalan hajszt.

A bukaresti sajtó azonban újból irányítást kaphatott valahonnan,

mert a féktelen izgatás néhány héttel ezelőtt újra kezdődött s eredménye lett az az ítélet, mely alapjaiban akarja megrendíteni az intézmény jövőjét.

Értesülésünk szerint a Hangya tiltakozik az adóeltitkolási vád ellen és megfelebbezi a horribilis pénzbüntetést is, amit minden alaposabb kivizsgálás nélkül a rég kezdeményezett hajsza sikeres megkoronázásaként róttak ki rá.

Haláljáték

A kis Badu Elenuta a soffóri lelkiismeretlenség legújabb áldozata

Tegnap délelőtt Földváron egy szerencsétlen három éves kisleány esett áldozatul a lelkiismeretlen sofförök haláljátékának. A falu között is örült gyorsasággal száguldó autó nyomában teljesen összeroncsolt testtel maradt ott az ártatlan Badu Elenuta. És a halálautó „játékos” sofförje még csak meg sem állította azt a gépet, amellyel a kegyetlen gyilkosságot elkövette. Feltartóztatlanul száguldott tovább, akkora sebességgel, hogy az összeszúrt falusiak még a jelzését se tudták leolvasni. A csendőrség nyomoz.

Megindult a repülőközlekedés Bukarest és Kolozsvár között

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ma reggel fél kilenckor futott be a kolozsvári repülőtérré a Bukarest—Brassó repülőjárat első gépje, amely Bukarestből reggel hat órakor indult és Brassó és Nagyszeben érintésével két és fél óra alatt ért Kolozsvárra. A gépet egy pilóta-vezető vezette.

Lapunk kolozsvári munkatársa beszélgetést folytatott Kós János repülőfőhadnagy pilótával, aki elmondotta, hogy Bukarestből Kolozsvárig ötven leszálló állomást létesítettek. A gép két motorral van felszerelve, hogy ha az egyik eltárolna romlani, a katasztrófát elkerüljék. Augusztus 15-től hetenként kétszer, háromszor fog közlekedni a repülőjárat, amely postát is visz magával. Később rendszeresíteni fogják és naponként fog járni. A gép három ezer méter magasan repül és tíz utast tud magával vinni.

— A jobb szívűek könyörületére bízta újszülött gyermekét, Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Szabó Mária 19 éves munkáslány a tegnap hagyta el a szülészeti klinikát, ahol egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. A szegény és nyomoruság előtt álló leány megakart szabadulni újszülöttjétől, s ezért a Tisztviselő-telepen, Marosvásárhely legelőkelőbb negyedében, letette csecsemőjét az útszélre és otthagya. Szabó Mária a rendőrség előállította és vallatni kezdte. „Olyanra akartam bízni a gyermekemet, — mondotta a vallató rendőrségi tisztviselőnek, — aki jobbszívű, mint én, s akinek a jobb szívhez megfelelő anyagi tehetség is adatott.” Szabó Mária őrizetbe vette a rendőrség.

* Eredeti Dick-szissakkal minden tüzemenesség leküzdhető. Díjtalan felvilágosítást nyújt Kamaryt és Méder, Brassó—Temesvár.

— „Támadás egy orvos ellen.” Julius 21-iki számunkban fenti cím alatt egy hír jelent meg. Dr. Tincu Aurél kúzsiri körorvos leveleiben most azt közli, hogy őt Barbu Domitrian és Barbu Adrián nem kúzsiri rendelőjében, hanem Vinerea községben támadták meg, amikor a községi korcsmában az egészségügyi szemlést végezte. A korcsma a Barbu testvérek apjé és a támadást bosszúból követték el, mert az orvos a tavaly nagymennyiségű gyógyászat kobozott el egy hivatalos vizsgálat alkalmával az öreg Barbutól. Az orvos most a törvényszéktől várja az orvoslást a sérelemért, a mely őt hivatali minőségében érte.

— A román diákok ellen ellenséges a hangulat a Nemzetközi Diákszövetségben. Kolozsvárról jelentik: Mint ismeretes, a nemzetközi diákkongresszust augusztus 11-én tartják meg Párisban. A román diákszervezetek is részt akartak venni a kongresszuson, azonban ez elé akadályok tornyosulnak. A kolozsvári Patria ugyanis leplezetlenül megírja, hogy rendkívül kedvezőtlen a hangulat a Nemzetközi Diákszövetségben a román diákok ellen, amely ellenszenvet a román diákok a tavalyi nagyváradi és kolozsvári rombolásokkal váltottak ki a külföldi Szövetségből. Hír szerint a párisi diákkongresszuson amelyre negyven nemzet diáksága vonul fel, az angol diákság szervezete követelni fogja, hogy a rombolások miatt a román szervezetet zárják ki a Nemzetközi Diákkongresszusból. A külföldi kellemetlen kritikájához hozzá járul az is, hogy a kormány még a mai napig sem fizette ki a tavalyi Milánóban megtartott Nemzetközi Kongresszuson résztvevő diákok ötezer lírányi adósságát, de nem fizette ki a Nemzetközi Diákszövetségnek sem a román diákok tagdíját.

* **Értesítés.** A brassói izr. hitközség templomi előjárósága tudomására hozza a hitközségi tagoknak, hogy az újonnan megszervezett templomi énekhar f. hó 3-án, pénteken, a háromnegyed 8 órakor kezdődő esti istentisztelet keretében fog első ízben bemutatkozni. Közli továbbá, hogy az énekhar ezután minden péntek esti és ünnepnap esti istentiszteleten közreműködik.

* **Iparosiparosok keresnek elhelyezkedést.** A brassói Ipartestület 8 reuseni-i (Tárciu megye, Besszarabia) illetőségű 14-18 év körüli ifjú és 3 leány 14 évesek, különböző kisiparra tanoncokul ajánlkoznak. Felhívja az ipartestület tagjait, hogy igényeiket jelentsék be az ipartestület hivatalában, ahol bővebb felvilágosítást is nyernének. Az Ipartestület.

* **Értesítés.** Dentist Fritz Teutsch, Weisz Mihály-utca 31, szabadságról visszatért. Rendelését hétfőn, augusztus 6-án kezdi meg.

Primăria Municipiului Braşov.

No. 18103—1928

Hirdetmény

Ezennel közhírré tesztük, hogy egy utcafontózó gépkocsi és egy szemétszállító gépkocsi szállítására vonatkozó nyilvános versenytárgyalás időpontja f. é. szeptember 1-étől f. é. szeptember 13-éig d. e. 9 órára el lett halasztva.

Braşov, la 27 Iulie 1928.

Primar : Dr. Ziske m. p. 7513 Secretar General: Hertel m. p.

Primăria Municipiului Braşov

No. 17825—1928

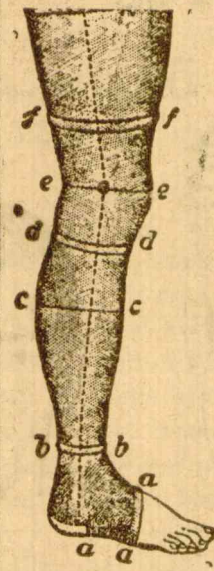
Hirdetmény

A behozott áruk után megállapított városi díjak beszedése az új tarifa szerint legkésőbb f. é. júl. 31-án vérti kezdetet. Az illető tarifa 300 Lei vételtár ellenében beszerezhető a var. illeték kiszabási hivatalában.

Braşov, 21 Iulie 1928.

Primar : Dr. Ziske m. p. 7512 Secretar General: Hertel m. p.

GUMMI-HARISNYA

Akar On a visszártágulástól megszabadulni?
Akarja On a lábait a vastag bokától megóvni?
Akarja On a könnyen való kifáradást elkerülni?
Akarja On a könnyen való kicamodást lehetné tenni?
Akarja On, hogy biztosan fel tudjon lépni?
Akarja On, hogy járása silkkos, elegáns legyen?
Akarja On, hogy lábai szép, karcsú tornát nyerjenek?

Kérjen utasítást és árlapot választékyeg ellenében!

DEUTSCH ADOLF céglől
 egyedüli speciálsta gummiharisnya Romániában

Timişoara, Str. Dragomir 10.

A BRASSÓI LAPOK PANASZKÖNYVE

Akik nem csinálnak forgalmat, de forgalmi adót fizetnek

A Brassói Lapok 171. számában megjelent cikk alapján juttatja el hozzánk panaszát több szilágy megyei iparos, akik júniusban minden előzetes értesítés nélkül váratlanul azt a felszólítást kapták, hogy félévi forgalmi adójukat fizessék meg. Ez a forgalmi adó eddig 150—150—200 lej tett ki, s most 1500—2000 lej lett, vagyis az adóellenőr által megállapított jövedelmi adóalap tíz százaléka. Elképzelhető mennyire döbbenetes hatással volt ez az adókivetés, mikor három év óta nincs termés, s nincs munka, s a falusi kisiparos nyáron kapálni jár, hogy a kenyerét megkeresse. Ilyen viszonyok közt 1800 lej egyenes adóban, 300 lej globális adóban, 1500 lej forgalmi adóban és 120 lej községi pótdadót, összesen 4800 lej s még egyéb illetékeket fizetni több a soknál. Azok az iparosok, akik megrendelésre dolgoznak, tehát nem maguk adják az anyagot is, a törvény szerint nem is tartoznak forgalmi adót fizetni. Az egyik iparos a zilahi pénzügyigazgatóságtól kérte is ez alapon a törlést (375 lej volt az utiköltség Szaniszlóráról Zilahra) mire azt felelték, hogy csak a cancap, a tákoló nem tartozik forgalmi adót fizetni, mindenki más köteles rá. A panasz írói most már azt kérdik, hová menjenek felebbezni, mikor minden adóellenőr úgy jár el, ahogy neki jólesik? Sajnos, erre a kérdésre a közismert viszonyoknál fogva, nehéz a felelet.

MAGYAR ISKOLÁK ÜGYEI

— A római katolikus tanítók figyelmébe. A közoktatásügyi miniszter a róm. kath. tanítók számára kért román kurzust Focsaniban rendezi. Kezdődik augusztus ötödikén. Ellátási díjat fizetni kell naponként 40 lej. Vigyen mindenki ágyneműt magával. A lehető leggyorsabban telefonon vagy távirattal hívja fel a kerület illetékes tanítóit, hogy azonnal siessenek a tanfolyamon résztvenni maguk és iskoláink érdekében. A tanfolyamra bevonult tanítóknak egyenkint ezer lej segélyt fog a püspöki hivatal küldeni. Az idő rövidségére való tekintettel, a lelkészek ezen összeget előlegezhetik a tanítóknak. Majláth püspök.

Primăria Municipiului Braşov

No. 18110—1928

Hirdetmény

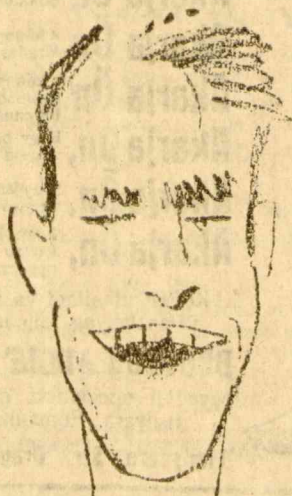
Ezennel közhírré tesztük, hogy a városi gázgyár részére szűréselt 2000 tonna speciális légszusz előállítására szolgáló szén szállítására vonatkozó nyilvános versenytárgyalás időpontja f. é. augusztus 16-ától f. é. szeptember 13-éig d. e. 9 órára el lett halasztva.

Braşov, la 27 Iulie 1928.

Primar : Dr. Ziske m. p. 7511 Secretar General: Hertel m. p.

Erdekes fejek az olimpiásról

Major Henrik rajzai

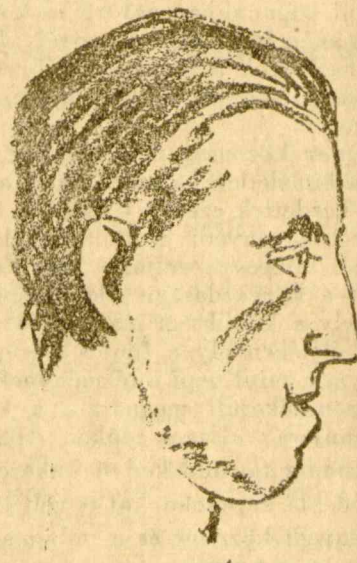
major
King
magasugró

major
De Hart Hubbard
távolugró

major
Lee Barnes
magasugró

major
Rademacher
német úszó

SPORT

Világrekord-nap volt tegnap Amszterdamban

A magyarok óriási balszerencsével küzdenek a versenyeken
Előretörnek az amerikaiak

Amszterdam. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A tegnapi versenyeken, szemben az előző két nappal, kitűnő eredmények születtek és részint csomó új rekord született meg, részint a régi rekordok nagy részét beállították a versenyzők. A magyar atlétákat azonban továbbra is üldözi a balszerencse, otthoni formájukat még távolról sem érik el s olyan eredményekkel kénytelenek visszavonulni a további küzdelmekről, melyek távolról sem mutatják a magyar sport igazi színvonalát. Jellemző például, hogy a diszkoszvetésben három magyar is indult, Donogán, Marvalits és Egri, akik otthon

Heinrich Leipzig
német úszó

gyakorta tuldozták a 45 métert is, a versenyen azonban mélyen formájuk alatt szerepelve, alig tudták a 41 métert túlhaladni, s természetesen kiestek.

De tovább üldözte a balszerencse a futókat is. Az 1500 méteres síkfutásban például Márton, aki helyezésre titkos favorit volt, az előfutamban maga mögött hagyta Sera Martint, a nagy hírű franciát, de mivel csak harmadik helyre tudott befutni, kiesett. A második előfutamban viszont Belloninak okozta halálát. Tehát minden vonalon hihetetlen balszerencse, melyet a magyarok most a kardvívás és a vízpóló bajnokságok során akarnak kikorrigálni.

A részletes eredmények egyébként a következők:

Rudugrás: 1. Carr (USA) 4 m. 29 cm. Olimpiai rekord! 2. Drogmüller (USA) 410 cm. 3. Moginnis (USA) 395 cm. 4. Pickard (Kanada). 5. Barnes (USA). 6. Nakasava (Japán). A rudugrás középdöntőjében a magyar Karlovits átugrotta a 380 centit, amivel bejutott a döntőbe, de nagyobb eredményt nem tudott elérni és így lemaradt.

Diszkoszvetés: 1. Houser (USA) 42 m. 32 cm. Olimpiai rekord! 2. Kivi (finn) 47.25 cm. 3. Conrson (USA) 47.10 cm. 4. Stenerud (norvég). 5. Anderson (USA). A magyar Egri bejutott a diszkoszvetés döntőjébe, de 42.50 cm-es rossz dobással kiesett. Donogán dobása 41.70 volt.

110 m. gátfutás: 1. Atkinson (USA) 14.8 mp. (Világrekord beállítva!) 2. Andersen (USA). 3. Collier (USA) 4. Weightman-Smith (Dél-afrika).

200 m. síkfutás: 1. William (Kanada) 21.8 mp. 2. Rangeley (angol) 3. Scholtz (USA) 4. Körnig (német). 5. Fitzpatrick (Kanada). 6. Schuller (német).

Ennek a versenynek előfutamaiban Williams és Körnig lettek az elsők, összesen hatan kerültek a döntőbe. Paddock és Cuminga, a két nagy favorit azonban meglepetésszerűen kiestek.

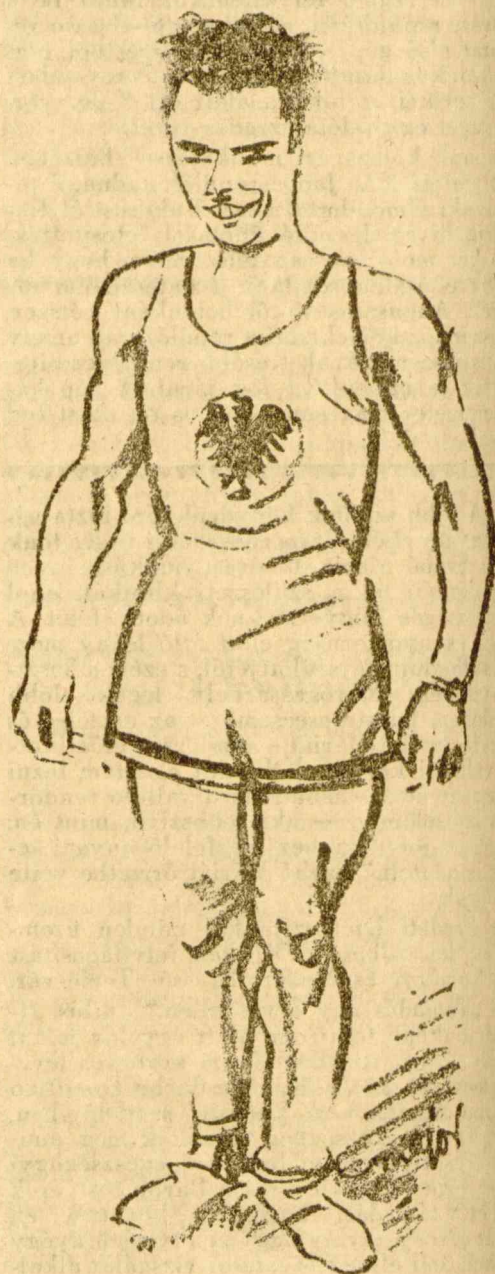
Női törpvívás: Az elődöntőben a három magyar versenyző, Bogen Erna, Dány Baba és Tary Gizella első helyen kerültek be. A döntőbe végül csak Dány Baba került be öt győzelemmel, jobb eredményt nála csak a német Müller ért el (hat győzelem).

800 m. női síkfutás: 1. Dollinger (német) 2 p. 22.4 mp. Világrekord! Ez előfutamban eredmény, a döntőt még nem futották le.

Férfi törpvívás: A selejtező mérkőzések során, melyeket nyolc csoportban tartottak meg, Rozgonyi és Schenker vereség nélkül jutottak tovább. Rádi helyett Kalniczky indult, aki két vereséggel és egy győzelemmel kiesett. A döntőbe jutottak: Pulitti (olasz) 7 győzelemmel,

Rozgonyi (magyar) öt győzelemmel, Decei (francia) öt győzelemmel.

A 3000 méteres akadályverseny előfutámában Nurmi vizesárokba csuszott és 400 méterrel megelőzték. Csúromvizesen szaladt utána a megugró mezőnynek, melyet beért és mint első szaladt át a célon. Jellemző, hogy a döntőbe négy finn jutott be.

Körnig
német úszó

KÖZGAZDASÁG

Mennyit menthetnek át a bankok a régi vagyonból a stabilizált lej korszakába?

(MM) Tegyük fel, hogy Bratianu Vintila csakugyan nyélbeütötte a külföldi kölcsönt és hogy a lej végleg megmarad azon a szinten, amelyen ma van. Annyi alapja van ennek a feltevésnek, hogy Románia zsebszánti anti-pénzügyminiszterének a mostani pénzügyi látogatás alatt feltétlenül ígéretet is adott erre tennie. Erre kapja azt a garanciát, amelyet kissé merész fantáziával előlegesen nevez és ez az a bűvös jelszó, amelynek segítségével megnyitni igyekszik a nem egy éven becsapott és félrevezetett nemzetközi pénzpiac kassza-zárjait.

Ha ígéreteit csakugyan meg is tudná tartani, akkor, mint már nem egyszer megtörtént, az ország végre eljut odáig, hogy számbavegye, mi van. Akkor majd elkövetkezik az anyamérlegek korszaka és azok, akik számba tudnak, vagy szeretnek, sőt azok is, akik nem szeretnek, de akik kénytelenek számba venni, megdöbbenve eszmélnek majd arra, hogy milyen vagyon-csonkuláson mentünk át az év alatt.

Sok adat kellene ahhoz, hogy előre biztos számításokat végezhessünk ebben az irányban. De itt vannak a pénzintézetek, amelyeknek a régi méreteiről is hiteles adatok vannak a birtokunkban, — már amennyire egy pénzintézet mérleg hiteles lehet, — és ezeknek az alapján megnézhetjük, hogy hányadrésze maradt meg a régi vagyonnak a sikerétől elvakult román gazdasági élet első tíz éve után az ország birtokában.

Ezekben az adatokban Erdélyről beszélhetünk, mert Erdélyt ismerjük jobban és mert először természetesen a saját sorsunk érdekét bennünket.

A nagy szétदारaboláskor a régi Magyarország egy darab Romániának jutott, egy másik darab megmaradt arra, hogy a mai Magyarországot alkossa. A két darab egy testnek volt a két fele, a viszonyok mindegyiken közelítőleg egyformák voltak. Ha az egyik megmaradt a háborút, megszenvedte a másikat is, ha az egyik elvesztette az ingó-vagyonát, elvesztette a másikat is. Azonban az egyik akkor a győzelem minden kinja előtt állott, a másik a győzelem részesített ország nagy emelkedésének első lépcsőjén érezhette magát.

Magyarországon ezután a nagy és fájdalmas művelet után elkövetkezett az infláció, amely a magyar pénz értékét gyakorlatilag csaknem a semmivel tette egyenlővé. Az ország tétoázott, s a Hegedüs-féle kísérletben megpróbált a maga erejéből kiverelkedni a háború, háború után, bolsevizmus után, román megszállás után megpróbált újra talpraállani. Nem volt hozzá elég ereje, — erre a Nemzetek szövetségével való tárgyalások következtek, az ország a maga erejéből ugyan, de idegen segítséggel, megvívta a legrémítőbb harcát, a pénzügyi gazdasági téren meg kellett vívnia.

Ma a Pénzügyi Központ adatai szerint Magyarországnak az akkori 673 pénzintézetéből, — csak részvénytársaságokat értve, —

572 intézete van és ezeknek együtt az akkori 11.0 milliárd aranykorona vagyon helyett összesen 3257 millió pengő a vagyonuk. Tekintettel tehát arra, hogy a pengő körülbelül 15 százalékkal alacsonyabb az aranykoronánál, az akkori 11.0 milliárd vagyon helyett a mai magyarországi pénzintézetek 2.76 milliárddal rendelkeznek. Azonban ezekhez a számokhoz meg kell jegyezni azt, hogy a magyar intézetek aktiváinak növekedése egy év alatt 33 százalék volt, ami azt jelenti, hogy 1926 december végén, amikor még egy évvel közelebb volt Magyarország a szanaláshoz, a bankjai aranykoronaértékben mindössze mintegy 2.1 milliárdnyi vagyont kezeltek.

Erdély a nagy osztoztatásnál 603 intézetet kapott — nem sokkal kevesebbet, mint amennyi a magyar anyaországnak maradt, — 1927 december 31-én pedig ezen a területen 503 intézetet tartott számon a részvénytársaságok statisztikája. Az erdélyi pénzintézetek által 1913-ban, tehát az utolsó békeévben kezelt vagyon 2.09 milliárd aranykoronát tett, 1926. év végén a vagyon 18.354 milliárd papírlajra nőtt. Ha a papírlajokat a mai árfolyam szerint, tehát a feltételezett Bratianuféle szanalási kulcson számítjuk át aranylajra, mi lényegtelen eltéréssel megegyezik az aranykoronával, — akkor kiderül, hogy az erdélyi pénzintézetek együttesen sem kezeltek több vagyont, mint 580 millió aranykoronát. Kerek egészen számolva tehát, amíg a magyar intézetek a béke-vagyonnak 19 százalékát tudták átmenteni, az erdélyi intézeteknél ez az arány 28.8 százalék. Azonban ehhez meg kell jegyeznünk, hogy Magyarországon ma többet ér a pénz, mint Erdélyben. Magyarországon 1.20 aranykoronával lehet annyit vásárolni, mint 142 koronával, tehát a tényleges átmentés Magyarországon csaknem 16 százalék, Erdélyben ellenben 15 százalékot sem ér el.

Ezt az aránylag nagy különbséget az okozza, hogy Magyarországon a pénznek az elértéktelenedése teljesen megsemmisítette a betéteket, ellenben Erdély területén ez nem következett be ilyen nagy mértékben. Erre jellemző az, hogy Magyarországon 1926 december 31-én a betétállomány mindössze 840 millió pengő, azaz csak 827 millió aranykorona volt, ami a békebeli betétállománynak, tehát 5782 millió aranykoronának 22 százaléka, a Romániához csatolt terület pénzintézeteinek betétállománya ellenben ugyanakkor 12.8 milliárd papírlaj volt, ami aranyban 373 millió aranykoronának felel meg és a békebeli 731 millió betétállománynak 51 százalékát jelenti. Az intézetek saját tőkéje Magyarországon a régi 1.78 milliárd aranykorona helyett az elmúlt év végén 640 millió volt, az erdélyi intézeteknél ellenben a saját vagyon a régi 388 millió aranykorona helyett 2640 millió papírlajra fuvódott fel, aranyban mérve azonban mindössze 83 millió aranykoronára zsugorodott. A magyar intézeteknél az átmentés aránya saját tőkéik számláján 36 százalék, az erdélyiekénél 22.4 százalék.

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGÉNY. Írta: MARAI SANDOR

COPYRIGHT BY PANTHEON

(6)

Fogalmam sincs, milyen szaga lehet a tengernek? Sós, azt mondják. Ez az erős szag úgy huzott, úgy felizgaltott, hogy közel kellett hajolnom a papírhoz. Az orrom szinte a papírost érte. Mintha elszédülne, mint egy ájulás előtt, úgy éreztem. A kezemmel neki támaszkodtam a falnak, hogy el ne essek. De ezt már félig öntudatlanul csináltam. Bizonyos, hogy a nagy hőség is közrejátszott a szagjalmas nap előző népei. Meddig állhattam így? Egy percig? Tíz percig? Nem tudom. Egyszerre észrevettem, hogy a szememből könnyek folynak. Ezt pontosan fel kell jegyeznem, ahogy történt.

Meg kell állapítanom, hogy nem sírtam, hanem a szememből hulltak a könnyek. Az, aki látott, persze könnyen azt hihette, hogy sírok. Az, amit csináltam, feltűnően hasonlatos volt a síráshoz: a szememből könnyek folytak, a mellem zihált, s azt hiszem, valami csukló hangot is hallattam. Be kell ismernem, hogy aki látott könnyen azt hihette, hogy sírok valamiért. Másrészt ez a feltevés, az én koromban s az én helyzetemben olyan abszurd, olyan nevetséges... Az ember nem sír ok nélkül. Még ha oka van, akkor is erőt vesz magán. Nem emlékszem, hogy valaha is sírtam volna. Mikor szegény édesanyám meghalt, akkor is erős maradtam. Nem, ez más volt: a könnyeim folytak. A testem, a fejem, a szemem sírtak. Egy pillanatra felmondták a szolgálatot. Azt hittem, hogy el fogok ájulni. A két kezemet a szemeimre tapasztottam. A könnyek átfolytak az ujjaimon. Arra tértem magamhoz, hogy valaki a vállamat érintette. Soha nem hittem, hogy ez megtörténhet velem. A fiatal kollega állott mögöttem, a történelemtanár. Nem csodálkozott, csak mosolygott. Azt mondta: „Ki kell pihened magad.” Azután: „Lám, lám.”. Azután: „Ez a vakondok krízise.” Ezt nem értettem rögtön. De ő nem magyarázta, s hangjában nem volt semmi gúny. Barátságosan nézett rám, most úgy érzem, mintha szeretettel nézett volna rám. Azt hittem, így néz valaki, ha szeretettel néz egy emberre. Nem emlékszem, hogy valaha is így nézett volna rám valaki, vagy így néztem volna valakire én. Régről, nagyon régről, talán a gyerekkor első éveiből emlékeztem csak hasonló nézésre. Az anyám? Vagy egy pajtás? Fiúk néznek egy bizonyos korban ilyen megértően. Karonfogott és lassan mentünk fel a lépcsőn. Nem beszélünk. Nem kérdezett semmit. Ujságokat olvastunk. Mikor elváltunk, azt mondta: „Bocsáss meg, ha tanácsot adok, de el kell utaznod. Utazz el.”

Akkor éjjel kimerülten, hamar elaludtam. A tanévnek vége volt, a hőség tartott, a gimnáziumban nem volt már semmi dolgom. Másnap délig ágyban maradtam. Először életemben maradtam délig ágyban.

Akkor, délelőtt, az ágyban jöttem rá, hogy nincsen senkim. Nincs egy lélek, nincs egy ember, a földön, akihez valami közöm lenne, akit szeretnék. Lehet, hogy mások is így vannak. Azt hiszem, lázam is volt. Eszembe jutott ez a füzet és megkerestem a szekrény alján a régi könyveim között. Két napig nem mozdultam ki hazulról, s ezt a füzetet olvastam. Közben gondoltam arra is, hogy felkeresek egy orvost. De soha nem voltam beteg, s egy furcsa irtózat, vagy szemérem, vagy gyávaság visszatartott attól, hogy a test dolgairól egy másik emberrel beszéljek. Régen, már talán tizenöt éve teljesen magányosan élek. Nincs bizalmasom az ismerőseim között. Valami kész, szinte nyomtatott, előírt nyelvezet az, amin az emberekkel érintkezem. Szervusz, alászolgája. Jó idő. Drága világ. Hallotta már Jón a kaszinóban? A fiu jól halad. Nem bízhatom jóval, a fiu hanyag. Fizetni. Viszontlátásra. Parancsolj.

(Folytatjuk.)

A Banca Generală a Țării Românești tulajdonát képező

uj téglagyár Tatrag

szállít azonnal

ÉPÍTŐ TÉGLÁT MEG CSEREPET

ugymint raktárból

BÜKK-TÜZIFÁT

Eladási iroda:

Banca Generală a Țării Românești Sucursala Braşov, Lensor 28.

APRÓ HIRDETESEK

Egy szöve: 6 lei. Vastagabb betűvel 12 lei. - Állást keresőknek 25% engedély. Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei.

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása esetén minden három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. Hirdetési díjak előre fizetendők. - Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdézőkérdezőkre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralevőben, mindaddig, amíg előfizetése tart, havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közlünk a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát először igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetési díj ténylegesen előre befizette.

Vétel — eladás

Rakterület. A háromszeki országot mentén a „Márésti” Kénsav és Műtrágyagyárral szemben fekvő cca 1500 m² nagyságú rakterület iparvágány használatával bérbeadó. Közlekedési felvilágosítást ad a „Photogen” Petrolnumfinomító Részvénytársaság Lencsor 31-33. 7:04

Egy új 7 szobás ház kerítél eladó Luther-utca 24. volt jancsi sor. 7503

5 méteres új cilinderek eladó Pünkösti Mihály. Hosszúfalú 700. E 1808

Egy 6 1/2 es villanymotor szereléssel együtt eladó. Pünkösti Mihálynál Hosszúfalú 700. E 1804

Önálló ellen legjobb a Carborin háregulátor. Nem festék. Erősséggyógy-szertár Déva. E 1807

Eladó cseplőgarnitúra 1200—1000 Hoffner 930 MÁV. Keresztes malom. Nagybacon. Keresek megvételre traktort. E 1803

Lestian János Bukarest, Str. Ing. Iordăneanu 5. (Saját ház.) Speciális karosszéria műhely. Bármilyen automobil, csukott autók, kuppé, kocsik, kabriók, speciális kerek stb. javítása, átdolgozása készítése. Prompt és szolid kiszolgálás, jutányos árak E 1810

Eladó parcella Vasut-utca a Cirkusz helyén, építkezési anyaggal. Cím 7518 sz. alatt a kiadóba.

Használt benzínlokomobilok 6, 9 és 10 HP olcsón eladók. Economia Keresk. és Ipari R. T. Oradea. Telefon 8-58. 7515

Eladó motorok: Egy 3 lóerős, AEG. 380/220 voltos forgóáramú és egy 110 voltos 2 1/2 lóerős egyenáramú. Brassói Lapok nyomdája.

Fűszertűzlet azonnal átadó. Érdeklődni Lópiac 4 7509

Cseplőszekrény Schuth-leworth 1050 mm-es teljesen üzembé, összes sziljakkal, üzembé megtekinthető, sürgősen eladó Ékes János Arad. 7514

Tizenharomhaldas kaszáló az erdő alatt eladó. (Korcsmáknál.) Sumu, Császár Pető. 1811

Gyógyszertár

keresek bérbe, kizárólag megyeszékhelyen. Cím: Emil Jagolnitsa, Brassó, Kertsch-villa. 741

A szív legmélyebb fájdalomával tudatjuk, hogy a szeretett és édesanya, anyós és nagyanya

ÜZV. GLANZ BERNATH-né
született MASSLER PEPI

62 éves korában július hó 30-án, Gyimesközéplokon megszűnt élni.

Gyermekei: Mennyei: Unokái:
Jakab, Simon, Eszli, Bandi, Sanyi, Károly, Em. Rózi, Bandi, Lili.

Földbirtokos háza-pár keres egészszeget, jól főző állást keres vagy betárol. Lázárné, Ilia (Hunedoara). E 1819

Helyben kerestetik csak délelőttre bejáró szakácsné, asszony vagy leány, ki jól és tisztán tud főzni. Cím: 7510 szám alatt a kiadóban.

Állást keres

Gyakorlati ügyvédjelölt állást keres vagy betárol. Ajánlatok „Perfect” E 1784 jellegre a kiadóba

Román, magyar, német nyelvet bír nyugalmazott tiszt megfelelő állást keres. Cím E 1813 sz. alatt a kiadóban.

Fatal okl. gépész-mérnök, beszél románul, nemetül, magyarul, gépgyári gyakorlati állást keres. Megkereséseket „Mérnök” 7524 szám jellegre a kiadó továbbítja.

Tudományos alapon képzett masszírozó nő házakhoz ajánlkozik Bodorné, Szilás-utca 32 1822

Lakás

Keresek 2 szoba konyhás lakást, esetleg egy szoba konyhát, belváros közeli. Címeket a kiadóba kérek

Két szobás modern lakást keres
gyermektelen házaspár szeptember 1-re. Címeket: „Jól fizetek” jellegre a kiadóba kérek.

Lakáscsere központban 5 szoba 3—4 szoba ellen. Ajánlat „Lakás” 7518 jellegre a kiadóba.

Csarnátfalusi piacon nagy üzlethelyiség, műhely, két szoba kiadó Dr. Tompa. E 1812

Értesítés.

Az egészséges levegőjű Gyergyószentmiklóson Gheorgheni jud. Ciuc, az Irgalmas Nővérek gondozása alatt álló püspöki leánynevelő intézet internátusába növendékek jelentkezhetnek 4—24 éves korig. Az intézetben van ovoda, elemi és 3 osztályú leánygimnázium, továbbá 14—24 éves leányok részére, román, német és francia nyelvkurzus, gépírás, festés, bőr, selem batikolás, relief, raffiafonás, kézimunkák tanulására külön tagozat és varrósokola. Többféle zenében oktatás. Az intézet a bennlakó növendékek testi nevelésére is kiváló gondot fordít. Tennisz, tánc, röplabda, korcsolyázás, naponként kötelező séta.

Tájékoztatót az intézet előjárásáról küld 7396

Iparvállalat Erdélyben

keres üzeme és gépműhelye részére lakatos, esztorgályosmunkákban, valamint szerelésekben és villamosmotorok karbantartásában jártas

művezetőt.

Ajánlatok eddigi működés és fizetési igények megjelölésével „Művezető” jellegre SAXONIA Braşov, küldendők 7473

Olcsó és jó!

LEI 24 1 m. jó és ellenálló sárga vászon

LEI 27 1 m. sifon keményítetlen ellenálló, mosásnál nem romlik

LEI 28 1 m. sárga vászon kitérő minőségben

LEI 33 1 m. zefir, garantáltan mosható, nagyon ajánlható

LEI 34 1 méter jó lepedő vászon

LEI 34 1 m. finom indián, fehérneműhöz, 90 cm. széles.

LEI 35 1 m. elzászi kitérő sifon, fehér, keményítetlen és csodásan mosható.

LEI 38 1 méter francia céna musselin, 80 cm széles, garantált színekkel

LEI 39 1 m. Perkal és karton, varrható mintákkal

LEI 42 1 m. legfinomabb indián, 100 cm. széles

LEI 45 1 m. finom és különösen tartós sifon

LEI 55 1 m. kreton, művészi mintákkal

LEI 55 1 m. különösen finom, 80 cm széles Reuforcé, a cég specialitása.

LEI 55 1 m. nyári rips-picht, jobb minőségű

LEI 75 1 m. legfinomabb opál és marchizet, fehérneműhöz, garantáltan mosható színekkel

LEI 85 1 m. puplín, kitérő minőségben modern mintákkal ingeknek

LEI 89 1 m. mosható puplín, 100 cm. széles, garantált színekben

LEI 90 1 m. praktikus lepedővászon, 160 cm széles, tartós

LEI 95 1 m. marchizet, modern mintákkal, garantáltan színtálló, 100 cm. széles

LEI 110 1 m. legfinomabb lepedővászon, 160 cm. széles.

LEI 110 valódi holland vászon

LEI 135 1 m. legfinomabb lepedővászon, 200 cm. széles

LEI 155 1 m. legfinomabb lepedővászon, 220 cm. széles

LEI 240 „Fresco” lenpuplín, legjobb minőségben, aljakhoz különösen ajánlható

LEI 295 1 m. len-puplín, ajkak részére, elsőrendű minőség, a cég specialitása

LEI 325 1 m. valódi len-vászon, 200 cm. széles

Francia, angol, belga, svájci vásznak és lenvásznak minden szélességben.

Vászonárak, selymek, harisnyák.

Külön osztály férfi és női

angol szövetek, francia szövetek és modern szövetekből

a leghíresebb angol és francia gyárak készítményei.

Legelőnyösebben árusítja

ORGHIDAN

alapítva 1873-ban.

A Schroll vászonárak lerakata.

Vidékre postán utánvét mel'ett szállítunk.

BUKAREST I.

Str. Pânzarii II.